

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАНЛАР
АКАДЕМИЯСИ МИНТАҚАВИЙ БЎЛИМИ
ХОРАЗМ МАЪМУН АКАДЕМИЯСИ**

**ХОРАЗМ МАЪМУН
АКАДЕМИЯСИ
АХБОРОТНОМАСИ**

Ахборотнома ОАК Раёсатининг 2016-йил 29-декабрдаги 223/4-сон қарори билан биология, қишлоқ хўжалиги, тарих, иқтисодиёт, филология ва архитектура фанлари бўйича докторлик диссертациялари асосий илмий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган

2022-2

**Вестник Хорезмской академии Маъмуна
Издается с 2006 года**

Хива-2022

Бош муҳаррир:

Абдуллаев Икрам Искандарович, б.ф.д., проф.

Бош муҳаррир ўринбосари:

Ҳасанов Шодлик Бекўлатович, к.ф.н., к.и.х.

Таҳрир хайати:

Абдуллаев Икрам Искандарович, б.ф.д., проф.

Абдуллаев Баҳром Исмоилович, ф-м.ф.д.

Абдуллаев Равшан Бабажонови, тиб.ф.д., проф.

Абдуҳалимов Баҳром Абдурахимович, т.ф.д., проф.

Аимбетов Нагмет Каллиевич, и.ф.д., акад.

Бабаджанов Хушнот, ф.ф.н., проф.

Бекчанов Даврон Жуманазарович, к.ф.д.

Буриев Хасан Чутбаевич, б.ф.д., проф.

Давлетов Санжар Ражабович, тар.ф.д.

Дурдиева Гавҳар Салаевна, арх.ф.д.

Дўсчанов Бахтиёр, тиб.ф.д., проф.

Ибрагимов Бахтиёр Тўлаганович, к.ф.д., акад.

Жуманиёзов Зоҳид Отабоевич, ф.ф.н., доц.

Кадирова Шахноза Абдухалиловна, к.ф.д., проф.

Қутлиев Учқун Отобоевич, ф-м.ф.д.

Ламерс Жон, қ/х.ф.д., проф.

Майкл С. Энжел, б.ф.д., проф.

Мирзаев Сирожиддин Зайниевич, ф-м.ф.д., проф.

Рахимов Раҳим Атажанович, т.ф.д., проф.

Рашидов Негмурод Элмуродович, б.ф.н., доц.

Рўзибоев Рашид Юсупович, тиб.ф.д., проф.

Рўзметов Бахтияр, и.ф.д., проф.

Садуллаев Азимбой, ф-м.ф.д., акад.

Салаев Санъатбек Комилович, и.ф.д., проф.

Сапарбаева Гуландам Машиариповна, ф.ф.ф.д.

Сапаров Каландар Абдуллаевич, б.ф.д., проф.

Сирожов Ойбек Очилович, с.ф.д., проф.

Сотипов Гойипназар, қ/х.ф.д., проф.

Тожибаев Комилжон Шаробитдинович, б.ф.д., академик

Холматов Бахтиёр Рустамович, б.ф.д.

Чўпонов Отаназар Отожонови, ф.ф.д., доц.

Шакарбоев Эркин Бердикулович, б.ф.д., проф.

Эрматова Жамила Исмаиловна, ф.ф.н., доц.

Эшчанов Рузумбой Абдуллаевич, б.ф.д., доц.

Ўразбоев Ғайрат Ўразалиевич, ф-м.ф.д.

Ўрозбоев Абдулла Дурдиевич, ф.ф.д.

Ҳажиева Мақсуда Султоновна, фал.ф.д.

Ҳасанов Шодлик Бекўлатович, к.ф.н., к.и.х.

Хоразм Маъмун академияси ахборотномаси: илмий журнал.-№2 (86), Хоразм Маъмун академияси, 2022 й. – 488 б. – Босма нашрнинг электрон варианты - <http://mamun.uz/uz/page/56>

ISSN 2091-573 X

Муассис: Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси минтақавий бўлими – Хоразм Маъмун академияси

Арушанов М.Л., Вдовенко А.И., Одилов Х.Д. Анализ динамики температуры и осадков на территории каракалпакстана по выборкам двух тридцатилетий	109
Каримова Д.З., Акрамов У.И. Влияние способа сушки на показатели качества сушеных овощей	113
ИҚТИСОДИЙЕТ ФАНЛАРИ	
Abdullayev M.G'. Personal malakasini oshirish asoslari	116
Jomonqulova E.F., Nizomov M.Q. Zamonaviy bulutli texnologiyalar	119
XushvaqtoV A.S. Madaniyat va san'at sohasida iqtisodiy ko'rsatgichlarni boshqarishning ahamiyati	121
Yusupova P.Sh. Ziyorat turizm obyektlari arxitektura muhitini tashkil etish metodlari	126
Абиткориев А.М. Понятие и сущность интеллектуального капитала	127
Джумаев Ф.Т. Сурхондарё вилояти саноатида таркибий ўзгаришларга таъсир этувчи омилларни ўрганишдаги назарий ва услубий ёндашувлар	130
Зарипова М.Д. Олий таълим тизимида юкори малакали кадрлар тайёрлаш самарадорлигининг иқтисодий-статистик таҳлили	135
Курёзов Д.И. Управление устойчивым социально-экономическим развитием регионов на основе системы стратегического планирования	147
Ражапов Х.Б. Балиқчилик соҳасини ривожлантиришда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг ўрни	149
Расулова Н.Н., Жумаева З.К. Развитие регионов в обеспечении экономического роста Узбекистана ...	153
Салаев С.К., Олланазаров Б.Д. Ўзбекистон Республикаси ва унинг минтақаларида инновацион туристик кластерларни шакллантириш ва ривожлантиришнинг назарий асослари	157
Самандарова Г.М. К вопросу об открытости и прозрачности бюджета Республики Узбекистан	163
Сауханов Ж.К. Ерларни шўрланиши натижасида вужудга келаётган ташқи самаралар турлари, уларни туркумлаш ва баҳолаш кўрсаткичлари	165
Солиев Б.Н., Эрматова З.К. Исследование процессов электронной торговли на основе местных характеристик	169
Хаджимуратов А.А. Тадбиркорлик фаолиятини вижудга келишида савдо-сутхўрлик капиталининг роли	171
Халмуратов К.П. Қорақалпоғистон Республикасида давлат хусусий шерикчилик асосида туристик хизматларни устувор ривожлантириш йўналишлари	175
Хусанов Б.Ш. Финансовые аспекты обеспеченности семьи в рамках теории семейной обеспеченности	177
Эрназаров Н.Э. Иқтисодий барқарорликни таъминлашда солиқларнинг таъсирчанлиги	182
Юнусова С.Б. Давлат-хусусий шериклик лойиҳаларида рисклар таҳлили	184
Ягаева Э.Б. Таълим хизматлари бозорини рақамли технологиялар асосида бошқаришнинг ўзига ҳос хусусиятлари	188
ТАРИХ ФАНЛАРИ	
Allanyazov M.B. Personnel training in Amudarya region and Khorezm	193
Davletov S., Madrimov I. 5 ta muhim tashabbus - keng imkoniyatlar eshigi	197
Jurayev V.T. Buxoro xonligi tarixnavisligi	199
XushvaqtoV N.H. Buyuk ipak yo'li tarixining mahalliy va xorijiy tarixshunoslikda tadqiq etilishining qiyosiy tahlili	201
Mamarasulov D.T. Samarqand davlat universiteti salohiyatining oshishida ilmiy maktablarning o'rniga doir ..	204
Pardayev A., Axmatov A. Qashqadaryo vohasida adabiyot muhiti tarixining o'ziga xos rivojlanishi	207
Rahmonova P. Ashtarxoniy Boqi Muhammadxonning bosh vaziri Mirzo Hoshim Samarqandiyning "Daftardor"lik faoliyati haqida	209
Raxmatullayeva A.R., Yunusova D.M. Tarixiy manbalarda Sulton Jaloliddin Manguberding harbiy sarkardalik mahorati haqida	211
Utayeva F.X. Mustaqillik yillarida Buxoroda to'qimachilik sanoatining rivojlanishi	215
Абдреймов М.Б. Қорақалпоқ фильмларининг ўзига ҳос хусусиятлари	217
Абдухалилова А.Э. XIX аср охири - XX асрнинг бошлари хива хонлигида солиқ маъмурияти	221
Аллаберганов Ш., Давлатов К. Иккинчи жаҳон уруши йилларида Хоразм вилоятида маданий ҳаёт ...	224
Алманов Қ., Жураев И. XIX аср охири XX аср бошларида мирзачўлнинг суғорилиши тарихи	226
Артикбаев О.С. Ўзбек ва козоқ халқларининг қадимий диний эътиқодларида этник жараёнларни намоён бўлиши	229
Ахимбетова Г.Қ., Мунтеева Г.У. Янги Ўзбекистонда бахшичилик ва дostonчилик санъатида халқаро ҳамкорлик: эришилган натижалар ва таҳлил	231
Ахмуродов Ф. Ўзбекистон Республикасининг терроризм ва экстремизмнинг турли курашилари ва қарши курашиш фаолиятидаги ҳуқуқий асослари	235
Бафоев Ф.М. Мировая политика после вывода войск США из Афганистана: тенденции, сценарии, прогнозы	237
Бектурсинова Г.Ж. Ёшларнинг маънавий тарбиясида санъат музейининг аҳамияти	239
Болиев Б.Н. Марказий Осиё меъморий безакларини ўрганиш	243
Ғойибов Б.С., Ахмадов Д.Х. Илк ўрта аср Суғд тарихини ўрганишда Бактрий манбаларнинг аҳамияти	245
Жумаева Н.А. Қуйи Зарафшон воҳасида бободехқон билан боғлиқ урф-одат ва маросимлар	247
Жўрабоев Н.Ю. Туркистон – Хуросон савдо йўллари тарихидан	250
Зарипов Ж.Г. Обеспечения трудовыми ресурсами промышленные зоны Бухарской области во все времена реорганизаций организованного набора рабочих в 1950-1960 гг.	253

harbiy sarkardaligiga Chingizxon tan bergan ekan. Kuchlar teng bo'lmagach, Jaloliddin Sind daryosiga baland qoyadan otlari bilan sakraydilar. Yog'iyga bo'yin egmay, dushman ko'z oldida daryoga ot solgan Jaloliddin Manguberdining Vatan ozodligi yo'lidagi jasorati esa asrlar osha barchani hayratga solib kelayotgani sir emas Chingizxon havas bilan uning ortidan qarab qolarkan, o'g'illarini yoniga chaqirib, "Otaga berilgan munosib o'g'il shundoq bo'lishi kerak! Bu dovyurak hali boshimizga ko'p tahlialar soladi, shunday bo'lsada o'ldirmang uni, u yashashga haqli" deydi^[1].

Jaloliddin Hind o'lkasiga horib tolib borarkan, uni hind rojalari bilan jangga kiradi, g'alaba qilgach, 4 yil usha yerda qoladi va o'z nomidan tangalar zarb qildiradi. So'ng Eronga, Iroqda mo'g'ullarga qarshi kurashadi. Qaerga bormasin, ya'ni sulton tug'ilganidan boshlab saroydagi fitnalardan boshi chiqmagan edi, bu fitnalar uni o'zga yurtlarda ham ta'qib etdi. Ya'ni, u shuncha og'ir janglarda emas balki uxlab yotganida kurd jangchisi uni nayza sanchib o'ldiradi. (balki mo'g'ullar talabi bilandir.)

Jaloliddin Hind o'lkasiga horib tolib borarkan, uni hind rojalari bilan jangga kiradi, g'alaba qilgach, 4 yil usha yerda qoladi va o'z nomidan tangalar zarb qildiradi. So'ng Eronga, Iroqda mo'g'ullarga qarshi kurashadi. Qaerga bormasin, ya'ni sulton tug'ilganidan boshlab saroydagi fitnalardan boshi chiqmagan edi, bu fitnalar uni o'zga yurtlarda ham ta'qib etdi. Ya'ni, u shuncha og'ir janglarda emas, balki uxlab yotganida mo'g'ullar talabi bilan kurd jangchisi uni nayza sanchib o'ldiradi.

Jaloliddin Manguberdining ibratli hayoti va sarkardalik faoliyatini barcha qirralari bilan o'rganish bugungi tarixshunoslikning muhim va dolzarb vazifalaridandir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Shihobiddin Muhammad an-Nasaviy. Sulton Jaloliddin Mangubardi hayoti tafsiloti / Kamol Matyoqubov tarjimai. – T.: O'zbekiston, 2006. – 384 b.
2. Ivanin M.I. Ikki buyuk sarkarda: Chingizxon va Amir Temur/ A.Mahkamov tarjimai. – Toshkent: Fan, 1994. – B. 82-83.
3. Буниятов З.М. Государство Хорезмшахов — Ануштегинидов. - М., 1986. 5 с.
4. Ибн ал-Асир. Ал-Камил фи-т-та'рих. Полный свод истории/ Перевод с арабского языка, примечания и комментарии П.Г.Булгакова [дополнения к переводу, примечаниям и комментариям, введение и указатели Ш.С. Камалиддина]. – Ташкент; Цюрих: Изд-во АН РУз, 2005. – 595 с.
5. Juvayniy Alouddin Atomalik. Tarixi Jahonkusho (Jahon fotihi tarixi)/ Mas'ul muharrirlar: H.Boltaboev, M.Mahmudov. – Toshkent: MUMTOZ SO'Z, 2015. – 504 b.
6. Раши Д-ад-Дин. Сборник летописей. Т. I, кн. 1, перевод с персидского Л. А. Хетагурова, редакция и примечания А. А. Семенова, М.-Л., 1952; т. I, кн. 2, перевод с персидского О. И. Смирновой, примечания Б. И. Панкратова и О. И. Смирновой, редакция А. А. Семенова, М.-Л., 1952; т. II, перевод с персидского Ю. П. Верховского, примечания Ю. П. Верховского и Б. И. Панкратова, редакция ИИ. Петрушевского, М.-Д., 1960.
7. Шихаб-Дин Мухаммад ибн Ахмад ан Насави. Сират ас-султан Днгалал ад-Дин Манкбурни (Жизнеописание султана Джалал ад-Дина Манкбурни). Критич. текст, пер. с араб., предисл., коммент., примеч. и указ. З.М.Буниятова. - М.: Издательская фирма «Восточная литература» РАН, 1996. — 778 с. (Памятники письменности Востока. СУП).

UO'K 93/94

MUSTAQILLIK YILLARIDA BUXORODA TO'QIMACHILIK SANOATINING RIVOJLANISHI

F.X. Utayeva, katta o'qituvchi, Buxoro Davlat Universiteti, Buxoro

Annotatsiya. Maqolada Buxoroda to'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatini jadal rivojlantirish, ichki va xorijiy investitsiyalardan samarali foydalanish, to'qimachilik sanoatining mustaqillik yillarida rivojlanishi, to'qimachilik korxonasi xalqaro talablarga mos keladigan trikotaj buyumlarni ishlab chiqarishni haqidagi ma'lumotlar manbalar va matbuot materiallari asosida tahlil etiladi.

Kalit so'zlar: Yengil sanoat korxonasi, paxta, pilla, yigiruv-to'quv, pardozlash.

Аннотация. В статье анализируются данные о стремительном развитии текстильной и швейной промышленности Бухары, эффективном использовании внутренних и иностранных инвестиций, развитии текстильной промышленности за годы независимости, производстве трикотажных изделий в соответствии с международными стандартами. даны.

Ключевые слова: Предприятие легкой промышленности, хлопчатобумажная, коконная, прядильно-ткацкая, отделочная.

Abstract. The article analyzes the data on the rapid development of the textile and garment industry in Bukhara, the effective use of domestic and foreign investment, the development of the textile industry during the years of independence, the production of knitted goods in accordance with international standards. are given.

Key words: Light industry enterprise, cotton, cocoon, spinning and weaving, finishing.

Kirish. Mustaqillik yillarida Buxoroda to'qimachilik sanoatni ustuvor rivojlantirishga katta ahamiyat berildi. Ichki va xorijiy investitsiyalardan samarali foydalanish, yangi korxonalar qurish, eskilarini qayta jihozlash, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, korxonalar mulk shakllarini o'zgartirish, resurslardan oqilona foydalanish sanoatning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

1993 yil ipak gilamlar ishlab chiqaradigan "Afg'on - Buxoro - Samarqand" qo'shma korxonalari ishga tushirildi. 1994 yilda "Buxoroteks" hissadorlik jamiyati o'z mablag'lari hisobiga, dunyoning eng nufuzli

to'qimachilik mashinalari ishlab chiqaruvchi Shvetsariyaning "Riter" firmasining quvvati 2597 yigiruv urchuqli avtomatik tizimini sotib oldi. Shvetsariya Konfederatsiyasi bilan iqtisodiy hamkorlikni chuqurlashtirish maqsadida "O'zbekiyengilsanoat" uyushmasiga qarashli "Buxoroteks" aksionerlik jamiyati bilan "Mashiniyefabrik Riter AG" firmasi o'rtasida uskunalarni montaj qilish va ishga tushirishni 1997 yil aprel oyida tamomlash sharti bilan ip ishlab chiqaruvchi uskunalarni yetkazib berish va montaj qilishga qiymati 5.04 mln Shveysariya franki hisobida kontrakt tuzildi.

"Buxoroteks" hissadorlik jamiyatida Shvetsariyaning "Riter" firmasining avtomatik yigiruv tizimi o'rnatilishi korxonada yuqori sifatli dunyo andozalari talabiga javob beradigan mahsulot ishlab chiqarish bilan birga barcha mashina va qurilmalar, shaxsiy kompyuterlar bilan jihozlangan va jarayonlar avtomatik boshqariladi. [1]

Riter avtomatik tizimidagi toy paxta titgichning unumdorligi 1-navli tolani qayta ishlashda 1200 kg/soat, 2-navli tolalarda esa 800 kg/soat bo'lib, unda uzunligi 60 millimetrgacha bo'lgan barcha turdagi tolalarni qayta ishlash tavsiya etiladi. Qayta o'rash avtomatlari Germaniyaning "Shlyafgorst" firmasida ishlab chiqarilgan. Ahamiyatlisi shundaki, ipni qayta o'rashda ularning uzilish ehtimolini ancha kamaytiradi. "Buxoroteks" hissadorlik jamiyatiga keltirilgan Shveysariyaning "Beninger" firmasi dastgohi to'qimachilik sanoatidagi piltalab tandalash, Germaniyaning "Nokvo" firmasi dastgohi guruhlab tandalash, "Zucker muller" firmasi dastgohi ohorlash mashinalari ishlab chiqarilgan mahsulotning sifatini yaxshilashni ta'minlaydi.

2007 yilda Buxoro viloyati Qorako'l tumanida Qorako'lteksning bo'sh yotgan binolaridan birida trikotaj matolaridan tayyor mahsulotlar ishlab chiqarishga ixtisoslashgan "Poykent Tekstil" xorij bilan hamkorlikda to'quvchilik korxonasi tashkil etildi. Xomashyodan ko'ra tayyor mahsulot ishlab chiqarish korxonasi uchun ko'proq foyda keltirishini hisobga olgan holda tashkil etildi. Qorako'lteks AQSh bilan hamkorlikda xomashyo tayyorlash bilan bir qatorda 2007 yil halqaro moliya korparatsiyasining 1,5 million AQSh dollari miqdoridagi sarmoyasi "Asaka" davlat aksiyadorlik tijorat banki orqali qayta moliyalashtirilib jalb qilinishi hisobiga eng zamonaviy, yiliga 1200 tonnagacha mato to'qish va bo'yash dastgohi va uskunalari bilan jihozlangan yirik sex ishga tushirildi. [6] Bu to'qimachilik korxonasi xalqaro talablarga mos keladigan trikotaj buyumlarni ishlab chiqarishni samarali yo'lga qo'ya boshlagan. 2007 yil "Poykent Tekstil" korxonasi direktori Qayum Hamdamovning takidlashicha, bundan bir necha yil ilgari "Qorako'lteks" moliyaviy muammolar sababli ancha murakkab ahvolga tushib qolgan. Aylanma mablag'i yetarli bo'lmasligi sababli to'qimachilik korxonasining o'zlashtirish darajasi pasayadi.[5] Paxta tolasining yuqori resurslaridan oqilona va samarali foydalanish, shuningdek sifatli, eksportga yo'naltirilgan, xalqaro standartlarga javob beradigan to'qimachilik sanoatini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risidagi qarori ko'plab to'qimachilik korxonalariga juda katta madad bo'ldi. "Poykent Tekstil"ga Respublika qarori bilan bosqichma-bosqich qoplash sharti bilan kredit berildi. 2009 yil mahsulot ishlab chiqarish 105 foizga etkazildi. 2010 yilda MDH mamlakatlari va boshqa xorijiy davlatlarga 1,5 million AQSh dollari miqdorida mahsulot eksport qildi. Biznes rejasida loyiha bo'yicha 55 foizdan 70 foizga o'zlashtirish rejaga belgilab qo'yilgan. 2007 yilda davlatdan olgan kreditni 2017 yilga qadar o'zaytirilgan holda shartnoma tuzilgan. Korxonada 400 dan ortiq yigiruvchilar, to'quvhilar, chilangaru-ustalar mehnat qilmoqda.

"Textiles Spektrum Kolors" (TSK) mas'uliyati cheklangan jamiyat bo'lib o'zbek-ingliz to'qimachilik qo'shma korxonasi hisoblanadi. TSK qo'shma korxonasi "Romitan - Teks" ishlab chiqarish maydonlari bazasi asosida tashkil etilgan. "Textiles Spektrum Kolors" mas'uliyati cheklangan jamiyat 2007 yil 3 dekabrda tashkil etilgan. O'z ishlab chiqarish faoliyatini esa 2008 yil may oyidan boshladi.[6]

"Textiles Spektrum Kolors" jamoasi tomonidan doimiy ravishda ishlab chiqariladigan mahsulot turlari, tuzilishi, ornamentlari rivojlantirilib, takomillashtirilib kelinmoqda. Korxonadagi tikuv sexida turli choyshablar to'plami, sochiqlar ishlab chiqarilmoqda. Bundan tashqari buyurtma asosida turli xildagi chixol-qoplar, erkaklar ko'ylagi va boshqa turdagi kiyimlar tikiladi. Korxonada ishchi va muhandislarning shiori yuqori sifatli mahsulotlari bilan Jahonni nufuzli davlatlari bilan hamkorlikni davom ettirish.

O'zbekiston Respublikasining birinchi prezidenti Islom Karimovning 2010 yil 15 dekabrda "2011-2015 yillarda O'zbekiston Respublikasi sanoatini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari to'g'risida"gi hamda 2011 yil 30 martdagi "To'qimachilik sanoati korxonalarini jadal rivojlantirishni rag'batlantirish bo'yicha qo'shimcha choralar to'g'risida"gi PQ-1512-son qarorlari mamlakatimiz jumladan, Buxoroda to'qimachilik sanoat tarmog'ida juda keng imkoniyatlar eshigini ochib berdi.[2] Buxoro viloyatida loyiha qiymati 2,8 mln. AQSh dollarlik "Buxoro Energo tekstil" korxonasi ishga to'shirildi. "O'zbekengilsanoat" aktsiyadorlik jamiyati tomonidan sobiq "Buxoroteks" AJ negizida tashkil etiladigan "Indorama Indast LTD" O'zbekiston - Singapur qo'shma korxonasi o'z loyihasi bilan ishlamoqda. Buxoro viloyatida faoliyat ko'rsatgan "O'zbekengilsanoat" AJ tasarrufidagi korxonalar respublika miqyosida engil sanoati mahsulotlari ishlab chiqarish holati viloyat bo'yicha to'qimachilik va engil sanoat mahsulotlarini ishlab chiqarish hajmi 2016 yilda 2010 yilga nisbatan 321.4 foizga o'sishi kuzatildi.

O'zbekiston Respublikasini 2017-2021 yillarda rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishlari bo'yicha Harakatlar strategiyasida belgilangan asosiy vazifalar mamlakatimiz iqtisodiyotini dunyo mamlakatlari ichida ustuvor mavqeiga ega bo'lishini, jahon bozorlaridagi global raqobatda erkin harakatlana olishi va ishlab chiqarishni jahon bozorini hisobga olgan holda tashkil etishga qaratilgan. Mamlakat hududlarida yengil sanoat

sohalarini rivojlantirish, ularning hudud iqtisodidagi o'rni va ahamiyatini oshirish, aholi talab va ehtiyojlarini milliy ishlab chiqaruvchilar mahsulotlari bilan qondirish, ushbu tarmoqlarda band bo'lgan aholining turmush darajasi va farovonligini oshirish kabi vazifalarni ado etish dolzarbligi yanada oshmoqda. [3]

2017 yil 14-dekabrda qabul qilingan "To'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatini jadal rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmonga muvofiq, O'zbekiston to'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoati korxonalari uyushmasi tashkil etildi. Bunda davlatning tartibga solish va xo'jalik funksiyalarini o'z ichiga olgan "O'zbekengilsanoat" AJ tugatildi va to'qimachilik sanoati korxonalari "O'zto'qimachilik sanoati" uyushmasi tuzildi. [3] Tekstil kompaniyalari ilk bor paxtani to'g'ridan-to'g'ri fermerlardan sotib oladigan bo'ldi. "O'zbekengilsanoat" kompaniyasi o'rni "O'zto'qimachilik sanoati" uyushmasi egalladi. Mahalliy to'qimachilik sanoati korxonalari tomonidan fermer xo'jaliklari va boshqa qishloq xo'jaligi ishlab chiqaruvchilaridan paxta xom ashyosiga to'g'ridan-to'g'ri buyurtma berish tizimi joriy etildi. Paxta-to'qimachilik klasterlari tashkil etildi.

Keyingi yillarda olib borilayotgan ana shunday oqilona islohotlar samarasi o'laroq, ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik ta'minlanayapti, bu, o'z navbatida, xorijlik investorlarning qiziqishini yanada kuchaytirmoqda. Natijada dunyoga mashhur ko'plab yirik kompaniyalarning faoliyati kengayib, iqtisodiyotning turli sohalarida samarali ish olib borilmoqda.

Buxoro shahrida ishga tushirilgan "Buxoro kotton tekstil" qo'shma korxonasi ana shunday ilg'or ishlab chiqarish ob'ektlaridan biridir. E'tiborlisi, investorlar "Paraglide Ltd" (Buyuk Britaniya) va "Kompaniya Petromaruz" (Rossiya) kompaniyalari mazkur loyiha doirasida tayyor to'qimachilik mahsulotlari ishlab chiqarishgacha bo'lgan jarayonni qamrab oladigan paxta-to'qimachilik klasteri tashkil etish yuzasidan amaliy tadbirlarga kirishgan.[7] Buxoro shahrida 2017 yil 29 mayda "Buxoro kotton tekstil" korxonasi tashkil etildi. 2019 yil 75 mln AQSh dollarida investetsiya o'zlashtirilgan. 30 mln 454 ming AQSh dollari "O'zbekiston tiklanish va taraqqiyot jamg'armasining", 4153 ming AQSh dollari O'zbekiston Respublikasi tashqi iqtisodiy aloqalar milliy bankining imtiyozli kreditlari tashkil etadi. AQSh, Belgiya, Fransiya, Germaniya va jahonning etakchi korxonalarida ishlab chiqarilgan eng zamonaviy asbob-uskunalarini keltirilgan.

2019 yil aprel oyida ip-kalava ishlab chiqarish bo'limi tomonidan Portugaliya, Polsha, Shvetsiyaga 5 ming AQSh dollariga teng ip-kalava yetkazib berilgan. Eksport salohiyati oshirilgan. 954 nafar ishchi va mutaxassislar faoliyat yuritmoqda. Yiliga 24 turdagi ip-kalava ishlab chiqadi. Buyuk Britaniya qo'ashma korxonasi asosida tashkil etilgan "Buxoro kotton tekstil" sanoat to'qimachilik va ishlab chiqarish korxonasi Buxoro viloyatida ortiqcha ish urinlari tashkil etish uchun sanoat tarmog'ini kengaytirmoqda. 1000 kishining bandligi ta'minlanishi ko'zda tutilgan korxonada 6,5 ming tonna ip-kalava, 10 ming kvadrat metr jinsi mato va 1,5 million dona tayyor tikuvchilik mahsulotlari ishlab chiqariladi.

Xulosa. Bugungi kunda Buxoro to'qimachilik sanoati milliy iqtisodiyotning strategik jihatdan muhim va jadal rivojlanayotgan tarmoqlaridan biridir. Ishlab chiqarishga yangi texnologiyalarini joriy etish, yuqori zamonaviy uskunalardan samarali foydalanish, to'qimachilik sanoat korxonalarida yuqori mehnat unumdorligini, sanoat ishlab chiqarishining ko'payishini ta'minlaydi va yangi ish o'rinlarini ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Ўзбекистон Республикаси биринчи Президентининг 2010 йил 15 декабрдаги "2011-2015 йилларда Ўзбекистон Республикаси sanoatini rivojlantirishning ustuvor йўналишлари тўғрисида" ги ПҚ-1442 – сонли қарори. www.lex.uz
2. Ўзбекистон Республикаси биринчи Президентининг 2011 йил 30 мартдаги "Тўқимачилик sanoati korxonalarini jadal rivojlantirishni raqbatlantirish bўйича қўшимча чоралар тўғрисида" ги ПҚ-1512 - сонли қарори. www.lex.uz
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning 2017 yil 14-dekabrda qilingan "To'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatini jadal rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5285-son farmoni
4. Murtazo Rahmatov. (Kompaniya Petromaruz, Rossiya) direktorlar kengashi raisi//Ishlab chiqarish klasteri innovasion iqtisodiyotga o'tishning muhim bosqichidir Xalq so'zi 2017yil 28 mart
5. Bankrot korxonada quadratli MCHJ ga aylantirildi. // Vuxoronoma 2019 yil, 17- aprel
6. Жалилов Ж. Ф. // "Иқтисодиёт ва инновацион технологиялар" илмий электрон журнали. № 6, ноябрь-декабрь, 2017 йил, 3-бет.
7. Erkin Yodgorov // Qorako'teks qad rostlamoqda. Buxoronoma, 2010, 15-sentyabr

УЎК 93/94

ҚОРАҚАЛПОҚ ФИЛЬМЛАРИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ

(Овоз режиссёрлиги тарихидан таҳлиллар)

М.Б. Абдреймов, ўқитувчи, Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти Нукус филиали, Нукус

Аннотация. Мақолода Қорақалпоғистонда фильм суратга олиш жараёнларининг тарихий босқичлари ва "Қорақалпоқфильм"нинг шаклланиш жараёнлари ҳақида сўз юритилади. Қорақалпоқ кинематография тарихида ilk овозли қорақалпоқ фильмларининг ўзига хос хусусиятлари таҳлил қилинган. Қорақалпоғистонда кинематография санъатининг дастлабки фильмлари ва унда шилатилган овоз режиссурасининг унсурлари ҳақида фикр-мулоҳозалар юритилган. "Қорақалпоқфильм"нинг тарихини тадқиқ этиши юзасидан таклиф ва тавсиялар берилган.